ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobce: **Rozhodčí soud České republiky**, se sídlem Čsl. legií 1872, Rakovník, zastoupeného JUDr. Luďkem Lisse, Ph. D., LL. M., advokátem se sídlem Dukelských hrdinů 40, Praha 7, proti žalovanému: **Městský soud v Praze,** se sídlem Slezská 9, Praha 2, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26. 3. 2009, č. j. 6 Ca 232/2006 - 28,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce jako stěžovatel domáhá zrušení shora označeného usnesení Městského soudu v Praze, kterým byla odmítnuta jeho žaloba směřující proti nečinnosti Městského soudu v Praze, oddělení obchodního rejstříku. Nečinnost žalovaného spatřoval stěžovatel v tom, že poté, co v řízení o návrhu na zápis stěžovatele do rejstříku obecně prospěšných společností došlo k jeho zápisu jako obecně prospěšné společnosti fikcí podle § 200db odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále i jen „o. s. ř."), žalovaný nesplnil svou povinnost promítnout tuto skutečnost ve stanovené lhůtě do rejstříku.

Městský soud v napadeném usnesení uvedl, že ve správním soudnictví je podle § 4 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále i jen „s. ř. s.“) možné brojit pouze proti nečinnosti správních orgánu, jimiž jsou zejména orgány moci výkonné, orgány územního samosprávného celku, případně fyzické nebo právnické osoby nebo jiné orgány, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy. Namítal-li stěžovatel, že v případě promítnutí zápisu do rejstříku jedná příslušný soud v postavení správního orgánu, městský soud zdůraznil, že v řízení o návrhu na zápis obecně prospěšné společnosti do rejstříku jednají soudy v rámci výkonu pravomoci soudní podle občanského soudního řádu a nerozhodují o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy. Postavení žalovaného se nemění ani při povinnosti promítnout do rejstříku zápis, k němuž došlo fikcí podle § 200db odst. 3 o. s. ř. Městský soud dále připomněl, že vedle vlastního výkonu soudnictví vykonávají soudy též úkoly na úseku státní správy soudů. Tato činnost však spočívá v zajišťování materiálního a personálního vybavení soudů a nelze za ni považovat rozhodování podle občanského soudního řádu. Žalovaný tedy v daném případě nejednal v postavení správního orgánu a z toho důvodu nebylo možné domáhat se ochrany před jeho nečinností žalobou ve správním soudnictví podle § 79 s. ř. s. Městský soud proto konstatoval, že v dané věci nebyly splněny podmínky řízení a tento nedostatek je neodstranitelný, a žalobu stěžovatele odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje jedinou námitku, aniž by ji ovšem podřadil obecným, zákonem předpokládaným kasačním důvodům. Stěžovatel bez podrobnější argumentace uvádí, že v situaci, kdy měl rejstříkový soud povinnost promítnout v zákonem stanovené lhůtě zápis do rejstříku podle § 200db odst. 3 o. s. ř. (stěžovatelem je zjevně omylem odkazováno na odst. 1 citovaného ustanovení), byl v postavení správního orgánu a z toho důvodu bylo možné bránit se proti jeho nečinnosti postupem podle § 79 odst. 1 s. ř. s. Na základě toho stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení Městského soudu v Praze zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že řízení o zápis do rejstříku obecně prospěšných společností je řízením soudním, řídí se ustanoveními § 200a a násl. o. s. ř. a soud v něm nemá postavení správního orgánu. Proti nečinnosti soudu se v dané věci nelze bránit podáním žaloby ve správním soudnictví podle soudního řádu správního, nýbrž postupem podle občanského soudního řádu, případně podle zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích. Napadené usnesení považuje žalovaný za správné a kasační stížnost je dle jeho názoru nedůvodná. Žalovaný navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

Nejvyšší správní soud se v rámci posouzení přípustnosti kasační stížnosti musel především důkladně zabývat tím, zda je kasační stížnost podána osobou k tomu oprávněnou, neboť v daném případě lze mít pochybnosti ohledně právní subjektivity stěžovatele. Stěžovatel je v kasační stížnosti označen svým názvem a dodatkem o právní formě jako „*Rozhodčí soud České republiky, o. p. s.*“ Ze soudního spisu však zdejší soud zjišťuje, že návrh na zápis jmenovaného subjektu do rejstříku obecně prospěšných společností byl usnesením Městského soudu v Praze ze dne 9. 8. 2006, sp. zn. F 85853/2006, zamítnut a k následnému odvolání navrhovatele Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 29. 6. 2007, č. j. 14 Cmo 383/2006 – 56, napadené rozhodnutí městského

soudu zrušil a řízení zastavil s tím, že o téže věci týchž účastníků rozhodl již dříve v jiném řízení. Na základě těchto skutečností je nepochybné, že stěžovatel jako obecně prospěšná společnost nemohl vzniknout soudem provedeným zápisem do příslušného rejstříku, jak předpokládá § 5 odst. 1 zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů. Stěžovatel se ale domnívá, že k jeho zápisu (a tedy i k nabytí právní subjektivity) došlo fikcí podle § 200db odst. 3 o. s. ř., a to ještě před vydáním zamítavého usnesení městského soudu. Nejvyšší správní soud pak konstatuje, že ze spisového materiálu, který mu byl předložen spolu s podanou kasační stížností, nelze zcela jednoznačně dovodit, zda a jakým způsobem se s touto otázkou vypořádaly soudy rozhodující o stěžovatelově návrhu na zápis do rejstříku. Pokud by byla u stěžovatele jednoznačně zjištěna absence právní subjektivity, musela by být kasační stížnost pro absolutní nedostatek procesní způsobilosti stěžovatele jako nepřípustná odmítnuta podle § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s. (k tomu srovnej rozsudek zdejšího soudu ze dne 27. 9. 2005, č. j. 4 As 50/2004 – 59; všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). V projednávané věci však není možné takový závěr učinit bez toho, aby soud zkoumal naplnění podmínek pro vznik obecně prospěšné společnosti fikcí podle § 200db odst. 3 o. s. ř. Tato otázka je ale věcí osobního statutu soukromoprávního subjektu, jejíž rozhodnutí přísluší civilním soudům, a Nejvyšší správní soud proto nemůže o této věci činit závěr, aniž by současně vykročil mimo meze své působnosti. Z toho důvodu považuje zdejší soud za nezbytné kasační stížnost splňující jinak všechny formální náležitosti věcně projednat.

Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud v rámci věcného posouzení případu nejprve připomíná, že proti usnesení, kterým byla žaloba odmítnuta, lze v kasační stížnosti uplatnit pouze důvod dle § 103 odst. písm. e) s. ř. s. (k tomu srovnej např. rozsudek zdejšího soudu ze dne 22. 9. 2004, č. j. 1 Azs 24/2004 – 49). Kasační námitku nesprávného posouzení právní otázky, zda v daném případě žalovaný vystupoval jako správní orgán, proti jehož nečinnosti je možné brojit žalobou ve správním soudnictví, tak zdejší soud posoudil v rámci § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

Pravomoc správních soudů rozhodovat o ochraně proti nečinnosti správního orgánu je založena ustanovením § 4 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Podle § 79 odst. 1 s. ř. s. se může ten, kdo bezvýsledně vyčerpal prostředky, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k jeho ochraně proti nečinnosti správního orgánu, žalobou domáhat, aby soud uložil správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení. Z citovaného ustanovení plyne, že při posouzení přípustnosti žaloby na ochranu proti nečinnosti správního orgánu je nutno zhodnotit splnění několika podmínek. Žaloba je přípustná pouze proti nečinnosti správního orgánu, pokud žalobce bezvýsledně vyčerpal prostředky k ochraně proti nečinnosti podle procesního předpisu příslušného pro řízení před takovým orgánem, pokud nečinnost žalovaného orgánu spočívá v opomenutí vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení. Z uvedených předpokladů však musí soud v první řadě vážit, zda žalovaný jednal v postavení správního orgánu ve smyslu soudního řádu správního (k tomu srovnej rozsudek zdejšího soudu ze dne 25. 7. 2005, č. j. 8 Ans 2/2005 – 63). Nejinak je tomu i v nyní projednávané věci, v níž ostatně stěžovatel

nezákonnost napadeného usnesení městského soudu spatřuje právě v nesprávném posouzení této právní otázky.

Správními orgány jsou podle § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s. zejména orgány moci výkonné, orgány územního samosprávného celku, jakož i fyzické nebo právnické osoby nebo jiné orgány, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy.

Soudy naproti tomu rozhodují jako orgány nezávislé moci soudní (čl. 81 Ústavy) a s ohledem k principu dělby moci jako jednomu ze stěžejních principů demokratického právního státu tedy nemohou při výkonu soudní pravomoci současně vystupovat v pozici orgánů moci výkonné. Soudy se však mohou nacházet v postavení správních orgánů tehdy, pokud jednají mimo vlastní výkon soudnictví. Tak je tomu především při plnění jejich úkolů na úseku státní správy soudů. Z judikatury Ústavního soudu, který klade důraz na důsledné odlišení jurisdikční a výkonné části soudní moci (srov. např. nález ze dne 4. 12. 1997, sp. zn. III. ÚS 218/97; veškerá zde citovaná judikatura Ústavního soudu je dostupná na http://nalus.usoud.cz), však vyplývá, že: *„výkon státní správy soudů neodpovídá svojí povahou obecnému vymezení výkonu státní správy. Jedná se v tomto případě o specifickou činnost vykonávanou pouze uvnitř soudní soustavy a podmiňující více či méně vlastní rozhodovací činnost soudů“* (nález ze dne 11. 7. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 18/06). Vedle toho vystupují soudy v postavení správních orgánů i v jiných případech, dotýká-li se jejich činnost práv a povinností fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy. Jako příklady lze uvést situace, kdy soud rozhoduje o odvolání znalce nebo tlumočníka podle § 20 zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících (srov. rozsudek zdejšího soudu ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 As 67/2004 – 45, případně rozsudek ze dne 1. 3. 2007, č. j. 2 As 69/2006 - 61), nebo případy, kdy vyřizuje žádosti o poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. V těchto a obdobných situacích přichází v úvahu přezkoumání postupu obecného soudu či jeho funkcionáře jednajícího v pozici správního orgánu správním soudem.

V projednávané věci stěžovatel nečinnost žalovaného spatřuje v nepromítnutí zápisu obecně prospěšné společnosti do příslušného rejstříku. Podle § 5 odst. 1 zákona o obecně prospěšných společnostech vzniká obecně prospěšná společnost zápisem do rejstříku obecně prospěšných společností, který vede soud určený zvláštním zákonem k vedení obchodního rejstříku. Právní úprava řízení ve věcech obchodního rejstříku je obsažena v § 200a a násl. o. s. ř. Rejstříkový soud tedy v řízení o návrhu na zápis obecně prospěšné společnosti postupuje podle občanského soudního řádu a není proto pochyb o tom, že jedná v rámci výkonu soudní pravomoci. Samotné promítnutí zápisu do rejstříku je pak úkonem, jenž je soud povinen provést rovněž na základě občanského soudního řádu, a který je úzce spojen s řízením o návrhu na rejstříkový zápis. Vzhledem k výše uvedenému tedy lze uzavřít, že i v případě promítnutí zápisu do rejstříku soud jedná v rámci výkonu moci soudní a nikoliv jako orgán státní správy soudů. Stěžovateli tak nelze přisvědčit v názoru, že městský soud rozhodl nezákonně, pokud jeho žalobu odmítl.

Nejvyšší správní soud považuje za nutné dále uvést, že mohou nastat situace, kdy dojde ke sporu mezi navrhovatelem a rejstříkovým soudem ohledně toho, zda došlo ke splnění podmínek pro zápis fikcí, jenž je soud následně povinen do rejstříku promítnout.

Pokud v takovém případě soud zápis do rejstříku nepromítne, stane se tak nepochybně nikoliv v důsledku prostého opomenutí, ale naopak proto, že podle názoru soudu fikce zápisu vůbec nenastala. Pokud by správní soud, u něhož by byla podána žaloba na ochranu před nečinností rejstříkového soudu, přistoupil k věcnému projednání takové žaloby, musel by se nejprve zabývat správností závěrů rejstříkového soudu ohledně toho, zda skutečnost zakládající povinnost promítnutí zápisu do rejstříku v daném případě opravdu nastala. Tím by ovšem došlo k faktickému přezkumu postupu civilního soudu soudem správním; k tomu však správní soud není oprávněn.

Pro úplnost je vhodné rovněž připomenout, že v dané věci odmítnutí žaloby na nečinnost městským soudem nezbavuje stěžovatele možnosti účinné obrany proti případnému nesplnění zákonem stanovené povinnosti na straně žalovaného. Stěžovatel mohl namísto podání žaloby ve správním soudnictví využít možnosti podat stížnost na průtahy v řízení podle § 164 a násl. zákona č. 6/2006 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, ve znění účinném v rozhodné době, případně podle § 174a téhož zákona podat návrh soudu, aby určil lhůtu pro provedení procesního úkonu, u kterého podle jeho názoru dochází k průtahům v řízení.

Na základě všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení a úspěšnému žalovanému náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.)

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. února 2010

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu